

De omvang van urban sports in beeld

Inzicht in urban sports-deelname en achtergrondkenmerken van beoefenaars

Laura van der Meijde & Ine Pulles

In dit factsheet laten we zien hoeveel volwassen Nederlanders (16 t/m 79 jaar) er deelnemen aan urban sports, welke vormen van urban sports het populairst zijn en hoe deelname verschilt naar leeftijd, geslacht en opleidingsniveau.

Voor gemeenten is urban sports steeds vaker een belangrijk onderdeel van hun sportbeleid. Deels vanuit de gedachte dat urban sports kansrijk zijn om jongeren in beweging te brengen. Maar om deelname gericht te stimuleren is goed onderbouwd beleid nodig. Daarvoor hebben beleidsmakers behoefte aan kennis over de omvang van urban sports. Ruim de helft van de gemeenten (55%) wil inzicht in het aantal beoefenaars van urban sports en nog eens een derde (35%) wil weten wie deze beoefenaars zijn, zo blijkt uit een peiling van het VSG-panel (VSG, 2022).

Dit factsheet geeft een eerste landelijk beeld van urban sports-deelname en de kenmerken van urban sports-beoefenaars. De cijfers die we presenteren hebben we verzameld via het Nationaal Sportonderzoek.

Neem voor meer informatie contact op met [Laura van der Meijde](#).

15% van de volwassen Nederlandse bevolking doet weleens aan urban sports

44% van de 16-19-jarigen beoefende in het afgelopen jaar een vorm van urban sports

57% van de urban sporters is lid van een sportvereniging

33% van de urban sporters heeft een beperking

Urban sports in het Nationaal Sportonderzoek

Het Nationaal Sportonderzoek (NSO) is een vragenlijstonderzoek dat twee keer per jaar wordt uitgezet onder een steekproef van de Nederlandse bevolking van 16 t/m 79 jaar oud. Een onderdeel van deze vragenlijst is de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO). Deze richtlijn beheert het Mulier Instituut.

Urban sports nu beter vertegenwoordigd

In september 2021 heeft het Mulier Instituut een veldwerkproef gedaan waarbij we sporttakken op een andere manier hebben uitgevraagd. In plaats van een lijst met 45 individuele sporten kozen we voor clusters van bij elkaar horende sporten en beweegactiviteiten. Een van de clusters is 'Sporten op straat, op een plein of in een park'. In dit cluster zaten ook enkele vormen van urban sports.

In mei 2022 hebben we dit cluster uitgebreid: we hebben er meer vormen van urban sports aan toegevoegd. Het kader laat zien welke urban sporten er in de peiling van mei 2022 zijn vertegenwoordigd.

Sport- en beweegactiviteiten binnen het cluster 'Sporten op straat, op een plein of in een park':

- 3x3 basketbal
- Biketrial, BMX, Urban mountain biking
- Breakdance
- Boulderen
- Calisthenics
- Freerunning/parkours
- Panna-/straatvoetbal
- Skateboarden
- Skaten/skeelers/inline skaten
- Streetdance
- Stuntsteppen
- Overig

Bootcamp en jeu de boules geen urban sport

Bij het meten van deelname aan urban sports nemen we bootcamp en jeu de boules niet mee. Hoewel deze sporten wél onderdeel uitmaken van het cluster 'Sporten op straat, op een plein of in een park', bevatten ze geen creatieve en/of artistieke elementen en worden ze oorspronkelijk niet beoefend door jongeren. Omdat dit twee kernelementen zijn van urban sports (Van der Meijde, Bronkhorst & Pulles, 2022), beschouwen we bootcamp en jeu de boules niet als 'urban sport'.

Tussenblad

Resultaten: sportdeelname en achtergrondkenmerken

Deelname aan urban sports

Algemeen beeld

Volgens het Nationaal Sportonderzoek beoefent 15 procent van de Nederlandse bevolking van 16 t/m 79 jaar één of meerdere vormen van *urban sports* (figuur 1). Het gaat hier om sportdeelname van minstens één keer per jaar. Met andere woorden: 15 procent heeft de afgelopen twaalf maanden minimaal één keer deelgenomen aan urban sports.

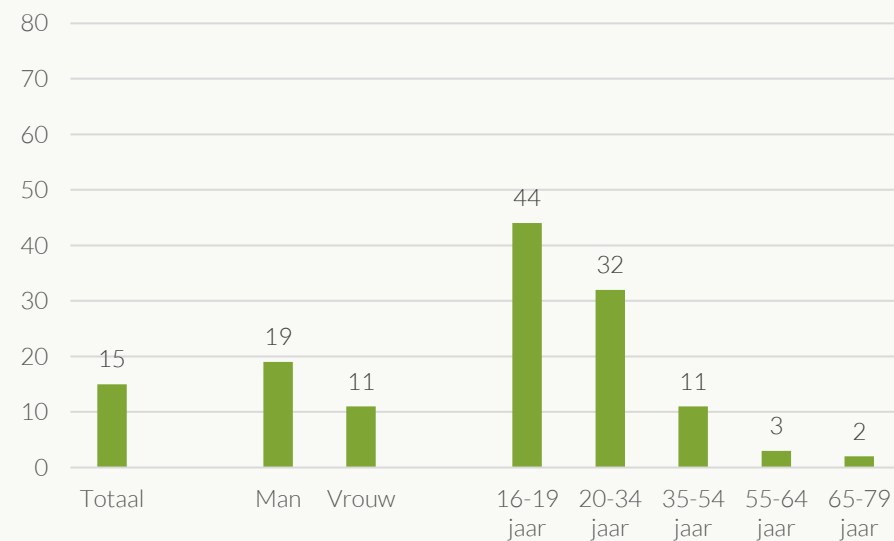
Deelname naar geslacht en leeftijd

Mannen nemen vaker deel aan urban sports dan vrouwen (figuur 1).

Ook zien we verschillen in leeftijd. Vooral jongeren en jongvolwassenen nemen deel aan urban sports. Van de 16- t/m 19-jarigen beoefende bijna de helft (44%) de afgelopen twaalf maanden weleens één of meerdere vormen van urban sports. Van de 20- t/m 34-jarigen is dat bijna één derde en van de 35- t/m 54-jarigen slechts één op de tien.

Figuur 1
Deelname aan urban sports in de afgelopen twaalf maanden
(Nederlandse bevolking van 16 t/m 79 jaar)

(in procenten, n=3.498)

Bron: Mulier instituut, Nationaal Sportonderzoek, peiling mei 2022.

Deelname aan urban sports

Deelname per type urban sport

Van de verschillende typen urban sport die zijn uitgevraagd (zie kader 1), zijn skaten, skeeleren en inline skaten en panna-/straatvoetbal het populairst. Deze sporten beoefent 4 procent van de respondenten van het Nationaal Sportonderzoek.

Andere veel beoefende urban sporten zijn 3x3 basketbal, breakdance en skateboarden. Aan elk van deze sporten neemt 2 procent van de bevolking (16 t/m 79 jaar) deel.

Voorkeuren naar geslacht

Onze data laten zien dat er meer mannen deelnemen aan panna- en straatvoetbal (6%) en 3x3 basketbal (4%), en meer vrouwen aan skaten, skeeleren en inline skaten (5%).

Voorkeuren naar leeftijd

Bij de jongste leeftijdscategorie (16 t/m 19 jaar) is dit de top drie van meest beoefende urban sports:

Skateboarden (13%)

Streetdance (11%)

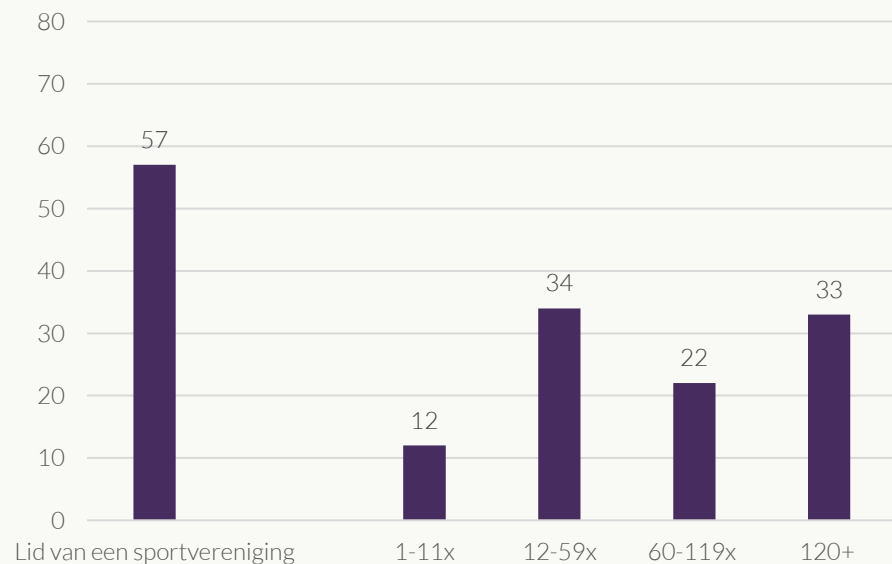

Skaten, skeeleren en inline skaten (10%) en breakdance (10%)

Breakdance is de populairste urban sport onder 20- t/m 24-jarigen (9%) en 35- t/m 54-jarigen (8%), gevolgd door skateboarden en streetdance op een gedeelde tweede plaats (resp. 8% en 3%).

Deelname aan urban sports

Figuur 2
Lidmaatschap en sportfrequentie (Nederlandse bevolking van 16 t/m 79 jaar die minimaal één keer per jaar deelneemt aan urban sports)
(in procenten, n=568)

Bron: Mulier instituut, Nationaal Sportonderzoek, peiling mei 2022.

Sportfrequentie en lidmaatschap

Van de Nederlanders die weleens deelnemen aan urban sports (15%) weten we ook hoe vaak zij sporten en of zij lid zijn van een sportvereniging.

Meer dan de helft (57%) van de urban sporters is lid van een sportvereniging. Dit kan gaan om een urban sports-vereniging, maar ook om een vereniging van een andere, traditionelere sport.

De meeste urban sporters beoefenen minimaal twaalf keer per jaar één of meerdere sporten. Ruim een derde (34%) sport 12 tot 59 keer per jaar, een vijfde (22%) sport 60 tot 119 keer per jaar en een derde (33%) sport meer dan 120 keer per jaar.

Kenmerken van urban sports-beoefenaars

Inzicht in de achtergrondkenmerken van urban sports-beoefenaars, zoals opleidingsniveau en het wel of niet hebben van een beperking, helpt om te begrijpen welke mensen er aan urban sports deelnemen. Door deze kenmerken te vergelijken met die van andere sportbeoefenaars krijgen we een beeld van hoe inclusief de sporten zijn. Dit is interessant voor beleidsmakers die met urban sports specifieke bevolkingsgroepen willen activeren, maar de sporten ook toegankelijk willen maken voor iedereen.

Figuur 3 op de volgende pagina laat het opleidingsniveau van urban sports-beoefenaars zien en het aandeel mensen met een beperking. We vergelijken dat met andere sportbeoefenaars die minimaal twaalf keer per jaar sporten.

Omdat de twee groepen erg van elkaar afwijken in grootte, moeten verschillen met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Opleidingsniveau

Vergeleken met andere sportbeoefenaars lijken urban sporters iets minder vaak hoger opgeleid (24% tegenover 31%). Omdat urban sports relatief vaak door jonge mensen worden beoefend (figuur 1), hebben veel beoefenaars hun

opleiding nog niet afgerond.

Er zijn even veel hoger opgeleide als lager opgeleide urban sports-beoefenaars (24%). Binnen de groep andere sporters zien we verschil in opleidingsniveau: zij zijn vaker hoger opgeleid (31%) dan lager opgeleid (20%). Binnen de groep urban sporters zien we deze verschillen (nog) niet.

Beperking

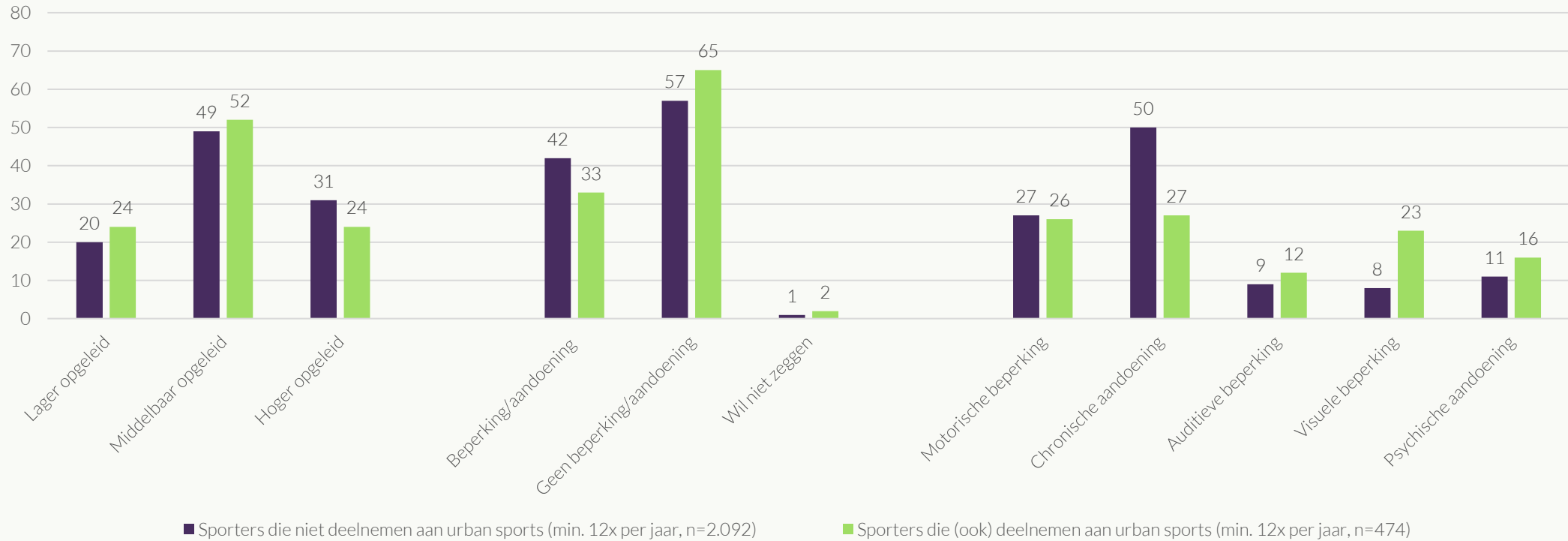
Mensen met een beperking of chronische aandoening lijken minder vaak deel te nemen aan urban sports dan aan andere sporten (figuur 3). Dit zit hem vooral in het aandeel mensen met een chronische aandoening, zoals COPD, diabetes en hart- en vaatziekten: van de urban sporters heeft een kwart een chronische aandoening (27%), bij andere sporten is dit de helft.

Mensen met een visuele beperking, bijvoorbeeld omdat zij blind of slechtziend zijn, zijn juist sterker vertegenwoordigd onder de urban sports-beoefenaars: 23 procent, tegenover 8 procent van de beoefenaars van andere sporten.

Figuur 3

Kenmerken van sporters die wel en niet deelnemen aan urban sports (Nederlandse bevolking van 16-79 jaar die minimaal twaalf per jaar sport)

(in procenten)

Bron: Mulier instituut, Nationaal Sportonderzoek, peiling mei 2022.

Discussie onderzoeksmethode

Discussie onderzoeksmethode

Is het Nationaal Sportonderzoek geschikt?

Het Nationaal Sportonderzoek kent beperkingen. Zo worden kinderen en jongeren onder de 16 jaar niet meegenomen. We lieten zien dat urban sports-deelname zich voornamelijk concentreert in de jongere leeftijdsgroepen.

Op basis van de NSO-data kunnen we daarom alleen uitspraken doen over een deel van de bevolking, namelijk dat van 16 jaar en ouder. Een deel van de urban sports-beoefenaars brengen we daardoor niet in beeld. Zo kan een vertekend beeld van urban sports-beoefening ontstaan. Als we kinderen en jongeren ook zouden bevragen, viel de deelname aan urban sports waarschijnlijk hoger uit.

Het Mulier Instituut zet zich in om de urban sports-deelname en kenmerken van urban sports-beoefenaars goed in beeld te brengen. We verkennen daarom alternatieve onderzoeksmethoden om de huidige cijfers te nuanceren en aan te scherpen

Tussenblad

Conclusie en interpretatie

Conclusie en interpretatie

Urban sports lijken populair

We zagen dat, volgens het Nationaal Sportonderzoek, 15 procent van de Nederlanders weleens één of meerdere vormen van urban sports beoefent. Dat wil zeggen dat ze minimaal één keer per jaar deelnemen aan urban sports. Dit is iets minder dan de 22 procent die weleens deelneemt aan teamsporten, zoals voetbal en basketbal, en vergelijkbaar met de 13 procent die weleens een vecht- of verdedigingssport beoefent. Wel zijn team- en vechtsporten, in tegenstelling tot urban sports, sterk georganiseerd, waardoor beoefening mogelijk vaker en met meer regelmaat plaatsvindt.

Beoefening vaker door mannen & jongeren

We lieten zien dat urban sports vaker worden beoefend door mannen en dat urban sports-deelname zich vooral concentreert in de jongere leeftijdscategorieën. Ook in andere takken van sport zien we deze verschillen terug (www.sportenbewegencingcijfers.nl). Het geslacht en de leeftijd van urban sports-beoefenaars lijken hiermee vergelijkbaar met andere sportbeoefenaars.

Urban sports toegankelijk voor mensen met een beperking?

Vergeleken met beoefenaars van andere sporten lijkt het aandeel urban sporters met een beperking laag. Dit geldt met name voor beoefenaars met een chronische aandoening. Voor beoefenaars met een visuele beperking lijken urban sports juist aantrekkelijk. Deze bevindingen geven aanleiding om te onderzoeken hoe toegankelijk urban sports zijn voor mensen met een (bepaald type) beperking.

Hoge mate van lidmaatschap sportvereniging

Ruim de helft (57%) van de Nederlanders die weleens urban sports beoefenen, is ook lid van een sportvereniging. Dit spreekt het idee tegen dat urban sports juist aantrekkelijk zijn voor jongeren die zich niet willen binden aan het georganiseerde verenigingsleven. Om beter te begrijpen hoe beoefenaars zich verhouden tot traditionelere sporten en verenigingen, doet het Mulier Instituut momenteel een kwalitatief onderzoek onder jonge urban sporters (rapport verschijnt in 2024).

Contact

Laura van der Meijde

l.vandermeijde@mulierinstituut.nl

Ine Pulles

i.pulles@mulierinstituut.nl